

علوم قرآن: ۱۹۴ (قرآن: ۳۳۳)

- تخصصی (طلاب و دانشجویان)

- عمومی

۲۳۱۶

۶۳۳۲

www.ketab.ir

سرنامه :

: علی زاده، عبدالرحمان، ۱۳۶۴ -

عنوان و نام پدیدآور :

: عجه و شتاب زدگی از دیدگاه قرآن و روایات.

مشخصات نشر :

: قم: مؤسسه بوستان کتاب (مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری :

: ۲۰۴ ص.

شابک :

: 978 - 964 - 09 - 1659 - 9

وضعیت فهرست نویسی : فیبای مختصر.

یادداشت :

: فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است.

یادداشت :

: کتاب نامه: ص: ۱۸۱ - ۲۰۰: همچنین به صورت زیرنویس.

شماره کتاب شناسی ملی : ۳۷۹۷۲۶۴

عجله و شتاب‌زدگی

از دیدگاه قرآن و روایات

عبدالرحمان علی‌زاده

بیت‌الاسلام
۱۳۹۴

www.ketab.ir

عجله و شتاب زندگی از دیدگاه قرآن و روایات

- نویسنده: عبدالرحمان علی زاده
- ناشر: مؤسسه بوستان کتاب
- (مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)
- لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپخانه مؤسسه بوستان کتاب
- نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۴ • شمارگان: ۱۱۵ • بها: ۱۲۰۰۰ تومان

تمامی حقوق © محفوظ است

printed in the Islamic Republic of Iran

- ♦ دفتر مرکزی: قم، خ شهدا (صفابیه)، ص پ ۹۱۷ / ۳۷۱۸۵، تلفن: ۰۷۷۴۲۱۵۵-۷، شماره: ۳۷۷۴۲۱۵۴، تلفن بخش: ۳۷۷۴۳۴۲۶
- ♦ فروشگاه مرکزی: قم، چهارراه شهدا (عرضه ۱۲۰۰۰ عنوان کتاب با همکاری ۱۱۷۰ ناشر)
- ♦ فروشگاه شماره ۲: تهران، میدان فلسطین، خ طوس، کوچه تبریز، پلاک ۳۰، تلفن: ۸۸۹۵۹۹۲۲
- ♦ فروشگاه شماره ۳: مشهد، چهارراه خسروی، مجتمع پاس، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه خراسان رضوی، تلفن: ۲۲۳۳۳۷۲
- ♦ فروشگاه شماره ۴: اصفهان، چهار راه کرمانی، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه اصفهان، تلفن: ۲۲۲۰۳۷۰
- ♦ فروشگاه شماره ۵: اصفهان، میدان انقلاب، جنب سینما ساحل، تلفن: ۲۲۲۱۷۱۲
- ♦ فروشگاه شماره ۶ (فروشگاه کودک و نوجوان): قم، چهارراه شهدا، نیش خیابان ارم، تلفن: ۳۷۷۴۲۱۷۹
- ♦ فروشگاه شماره ۷: قم، خیابان معلم، مجتمع ناشران، طبقه همکف، پلاک ۳۷، تلفن: ۳۷۸۴۲۵۹۰-۹۲

پست الکترونیک مؤسسه: E-mail:info@bustaneketab.com

جدیدترین آثار مؤسسه و آشنایی بیشتر با آن در وب سایت: <http://www.bustaneketab.com>

با قدردانی از همکارانی که در تولید این اثر نقش داشته‌اند:

• اعضای شورای بررسی آثار • دبیر شورای کتاب: جواد آهنگر • سرورباستان: ابوالفضل طریقه‌دار • ویراستار: زهرا صفری • چکیده عربی: خلیل العصامی • چکیده انگلیسی: یحیی داوری • فنی: مصطفی محفوظی • حروفنگار: فاطمه حیدری‌نژاد • اصلاحات حروفنگاری: مهدیه قربان‌دوست • صفحه آرایی: حسین محمدی و احمد مؤتمنی • نمونه‌خوانی: مرتضی عراقی • کنترل نمونه‌خوانی و بازخوانی نهایی متن: محمدجواد مصطفوی • کنترل فنی صفحه‌آرایی: سیدرضا موسوی‌منش • کارشناس طراحی و گرافیک: مسعود نجابانی • طراح جلد: حسین میرزایی • مدیر تولید: عبدالهادی استرفی • اداره آماده‌سازی: حمید رضا تیموری • اداره چاپخانه: مجید مهدوی و سایر همکاران لیتوگرافی، چاپ و صحافی.

فهرست مطالب

۱۱	مقدمه
۱۵	فصل اول: مفهوم‌شناسی عجله و شتاب زدگی
۱۵	«عجله» در لغت
۱۸	«عجله» در اصطلاح
۱۹	واژگان قریب‌المعنی «عجل»
۱۹	۱. سَرَعٌ
۲۰	۲. زَفٌّ
۲۰	۳. سَعَى
۲۱	۳. جَمَعَ
۲۲	۵. هَرَعَ
۲۳	۶. هَطَعَ
۲۳	۷. تَسَلَّ
۲۴	۸. فَضَّ

۲۴	۹. هَلَع
۲۵	واژگان متضاد «عجل»
۲۵	۱. صَبْر
۲۶	۲. وَقَار
۲۷	۳. سَكِينَة
۲۸	خلاصه
۲۹	فصل دوم: اقسام عجله
۳۰	الف) عجله مذموم
۳۱	نمونه‌هایی از عجله‌های مذموم
۳۱	۱. عجله در پذیرش خبر بدون تحقیق
۳۲	۲. عجله در استجابات دعا
۳۶	۳. عجله در انتقاد
۳۹	۴. عجله در تلاوت قرآن کریم
۴۱	۵. عجله در داوری
۴۴	۶. عجله برای کارهای زشت
۴۵	۷. عجله برای درخواست هلاکت قوم
۴۸	۸. عجله در فراخواندن پیامبر ﷺ از بیرون خانه
۵۱	۹. عجله در کیفر و انتقام
۵۵	۱۰. شتاب به سوی کفر
۵۷	۱۱. شتاب در گناه، تجاوز و حرام‌خوری
۵۹	ب) عجله‌های پسندیده

۶۱	نمونه‌هایی از عجله‌های پسندیده
۶۱	۱. عجله در خیرات
۶۴	۲. عجله در انفاق و بخشش
۶۶	۳. عجله برای ادای نماز
۷۰	۴. شتاب برای نماز جمعه
۷۱	۵. سرعت و شتاب در هدایت مردم
۷۳	۶. عجله در توبه
۷۵	۷. شتاب به سوی جهاد
۸۰	۸. سرعت در علم و هدایت
۸۲	۹. عجله در مناجات و ملاقات با خدا
۸۴	۱۰. عجله در مناسک حج
۸۷	۱۱. عجله در ازدواج فرزندان
۸۹	خلاصه

۹۱	فصل سوم: عوامل و زمینه‌های عجله
۹۲	عوامل و زمینه‌های عجله ناپسند در قرآن کریم
۹۲	۱. سرشت و طبیعت انسان
۹۴	۲. محدودیت علمی
۹۴	یکم: داوری قضاوت درباره جانشینی در زمین
۹۶	دوم: داوری حضرت موسی <small>علیه السلام</small> درباره حضرت خضر <small>علیه السلام</small>
۹۹	سوم: داوری حضرت داوود <small>علیه السلام</small> درباره دو برادر
۱۰۱	۳. حسد

- ۱۰۳ ۴. وابستگی به دنیا.
- ۱۰۶ ۵. مرض قلب.
- ۱۰۸ ۶. کم ظرفیتی و نداشتن سعه صدر.
- ۱۱۰ ۷. جهل و نادانی.
- ۱۱۳ ۸. ترس از فراموشی.
- ۱۱۵ عوامل و زمینه‌های عجله‌پسندیده.
- ۱۱۶ نمونه‌هایی از عوامل و زمینه‌های عجله‌پسندیده.
- ۱۱۶ ۱. جلب رضای خدای متعال.
- ۱۱۷ ۲. خوف از خداوند متعال.
- ۱۲۰ خلاصه.
- ۱۲۱ فصل چهارم: پی آمدهای عجله در زندگی.
- ۱۲۱ تأثیر عجله در زندگی انسان.
- ۱۲۲ پی آمدهای عجله منفی و مذموم.
- ۱۲۳ نمونه‌هایی از پی آمدهای عجله مذموم.
- ۱۲۳ ۱. محرومیت از برکت علم.
- ۱۲۵ ۲. پشیمانی.
- ۱۲۸ ۳. فزونی خطاها و لغزش‌ها.
- ۱۳۲ ۴. زوال نعمت.
- ۱۳۵ ۵. تصمیم‌های نادرست.
- ۱۳۸ ۶. حزن و افسردگی.
- ۱۳۹ ۷. افتادن در فتنه.

۱۴۳	۸. تقاضای شر به جای خیر
۱۴۶	پیامدهای عجله مثبت و پسندیده
۱۴۷	نمونه‌هایی از پی آمدهای عجله پسندیده
۱۴۷	۱. پاداش‌های دنیوی و اخروی
۱۵۱	۲. نجات بی‌گناهان
۱۵۳	۳. عدم انحراف فرزندان
۱۵۵	خلاصه
۱۵۷	فصل پنجم: شیوه‌های درمان عجله
۱۵۷	الف) درمان عجله منفی
۱۵۷	۱. صبر
۱۶۳	۲. مشورت
۱۶۴	۳. توکل به خدا
۱۶۷	۴. تفکر قبل از سخن و عمل
۱۷۱	۵. عبرت گرفتن از تاریخ
۱۷۴	۶. رعایت اعتدال
۱۷۷	۷. ایمان به خدا و معاد
۱۷۹	خلاصه
۱۸۱	کتاب‌نامه

عجله و شتاب‌زدگی در غالب موارد، اخلاق زشت و ناپسندی است که در اعمال انسان به صورت‌های گوناگونی آشکار می‌شود، که انسان، پیش از فراهم شدن مقدمات آن، اقدام به انجام آن کند؛ کاری که نتیجه‌ای جز محرومیت و افسردگی و زوال نعمت و ناامیدی نخواهد داشت. تانی و عجله در هر مقصدی به خرد آن مقصد بستگی دارد و باید در همان مقصد، نسبت به هم سنجیده شود نه به مقصد دیگر. یک‌جور قدم برداشتن نسبت به هدفی، کند است و نسبت به هدف دیگر، تند. عجله پسندیده آن است که انسان پس از فراهم شدن مقدمات و شرایط لازم در کارهای پسندیده، فرصت را از دست نداده، به انجام کار بپردازد.

اهمیت و ضرورت این مسئله از این‌جا ناشی می‌شود که عامه مردم عجله را در هر بُعدی مذموم می‌دانند و این در صورتی است که عجله ممدوح، فرصتی برای کسب ثواب دنیا و آخرت است.

پیمودن راه تکامل و ترقی و رسیدن به قله رفیع سعادت در زندگی، استقامت و پایداری بسیار می‌طلبد و عجله مانعی بزرگ بر سر این راه است که سبب می‌شود انسان بدون تدبیر و عاقبت‌اندیشی و بررسی عوامل و موانع، در راهی قدم بگذارد و خواسته‌ها و آرزوهای بی‌جا و بی‌موقع داشته باشد. در چنین حالتی، شتاب و عجله سبب می‌شود انسان بدون پشتوانه عقل و اندیشه و به صرف تمایلات نفسانی حرکت کند.

عجله و شتاب، فی نفسه مذموم نیست، بلکه از این نظر که سبب می‌شود انسان مجال اندیشه نیابد و نتواند معرفت لازم را کسب کند مذموم است؛ چه بسا با عجله شری را خیر بیند یا بالعکس. اما اگر قبل از اقدام به کاری بیندیشد و با بصیرت کامل در آن راه قدم بگذارد، حتی عجله پسندیده هم خواهد بود.

پیشینه عجله به قبل از خلقت بشر بازمی‌گردد، که فرشتگان به علت محدودیت آگاهی شان شتاب‌زده درباره خلقت انسان داوری کردند.

بررسی دقیق اقسام عجله و پی‌آمدهای آن، می‌تواند در فهم انسان در رویارویی با مسئولیت‌های اجتماعی بسیار سودمند واقع شود. این کتاب به شتاب‌زدگی در مسئولیت‌های اجتماعی در قرآن و روایات می‌پردازد. برای مقابله و درمان این آفت بزرگ، در منابع اسلامی نسخه‌های شفابخشی معرفی شده، که بر اساس آن‌ها می‌توان از این بیماری بزرگ‌رهایی یافت.

خداوند مَنان را به پاس یاری‌اش در به انجام رساندن این کتاب از صمیم دل و سویدای جان سپاس می‌گزارم و از باب: مَنْ لَمْ يَشْكُرِ الْمُنْعِمَ

مِنَ الْمَخْلُوقِينَ لَمْ يَشْكُرِ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ بِرِجْلِ خُودِ لَازِمِ مِی دَانِمِ اَز تَلَاشِ هَا وَ رَاهِنمَائِی هَایِ اَسْتَاذِ مَحْتَرَمِ دَكْتَرِ مَسِیْحِ عَلِی پُورِ كِه وَقْتِ خُودِ رَا بَرایِ مَطَالَعِه وَ رَاهِنمَائِیِ اَسْتَاذَانِه وَ مَشْفَقَانِه دَر طَبَقِ اِخْلَاصِ كُذَاشْتَنْدِ، تَشْكُرِ كْنِمِ.

این کتاب را تقدیم می‌کنم به: همسر گران‌قدرم اکرم علی پور. باشد تا به برکت بهار دل‌ها، قلب تپنده آفرینش، و آرزوی چشم‌انتظاران منجی عالم بشریت، آخرین ذخیره امامت، حضرت بقیه‌الله، و نیز ارواح طیبه شهیدان، که به خورشید پیوستند و به انسان‌ها رمز زیستن آموختند، این کوشش ناچیز، مخاطبان را سودمند افتد.

www.ketabi.ir